

ju.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till: ju.L1@regeringskansliet.se

Betänkandet Bolag och brott – några åtgärder mot oseriösa företag, SOU 2023:34

(Ju2023/01611)

Bolagsverket ställer sig överlag mycket positivt till förslagen som läggs fram i betänkandet.

Bolagsverket vill inledningsvis framföra att utredningen har gjort ett gediget arbete genom framför allt de förslag som läggs fram för att stärka Bolagsverkets kontrollerande roll. Bolagsverket ser dock även ett behov av att snabbt få stöd i lag för att genomföra omfattande dataanalyser och databehandlingar för att upptäcka mönster och samband i syfte att förebygga och förhindra att bolag används som brottsverktyg. Det datat ska Bolagsverket sedan även kunna dela med brottsbekämpande myndigheter. Den information som Bolagsverket därvid får fram ska verket få rätt att använda för att kunna vägra registrering eller stryka redan registrerade uppgifter.

Sammanfattning

Bolagsverket instämmer med utredningen att inte förkorta tidsfristen för ingivning av årsredovisning till Bolagsverket.

Bolagsverket är positivt till att alla ekonomiska föreningar ska vara skyldiga att ge in årsredovisning och revisionsberättelse till Bolagsverket.

Bolagsverket är vidare positivt till den föreslagna höjningen av förseningsavgifterna samt att flera associationsformer föreslås omfattas. Bolagsverket motsätter sig dock de ojämna beloppen.

Förslagen gällande Bolagsverkets kontrollerande roll är mycket bra och viktiga men verket anser att ytterligare verktyg behövs.

Bolagsverket tillstyrker förslaget att utmönstra bestämmelserna om kapitalbrist.

Bolagsverket motsätter sig den föreslagna ändringen i 4 § förordningen (1995:1633) om vissa årsredovisningsfrågor.

Bolagsverket lämnar också några egna förslag på författningsändringar.

1 Författningsförslag

1.2 Förslag till lag om ändring i handelsregisterlagen (1974:157)

Bolagsverket tillstyrker de föreslagna ändringarna om personlig inställelse och rätten att stryka vissa uppgifter i handelsregistret.

Bolagsverket anser att det i sammanhanget även bör införas regler som anger att fysiska personer i handelsregistret som fått näringsförbud ska strykas ur registret. Ett undantag är kommanditdelägare som enligt 11 § punkten 3 lagen (2014:836) om näringsförbud kan fortsätta vara det trots näringsförbud. Enligt Bolagsverket är det mer konsekvent att inte skilja på olika funktioner utan i stället låta samtliga fysiska personer, undantaget kommanditdelägare, omfattas och det skulle motsvara förfarandet för aktiebolag när en person i aktiebolagsregistret fått näringsförbud.

Bolagsverket anser vidare att om en enskild näringsidkare har avregistrerats från folkbokföringen enligt 19 eller 22 § folkbokföringslagen (1991:481), ska Bolagsverket avregistrera hela den enskilda näringsverksamheten, dvs. hela företaget ur handelsregistret. Bolagsverket är medvetet om att företagsformen enskild näringsidkare är unik på så sätt att den inte utgör en juridisk person och att den registreras med uppgift om den fysiska person som bedriver den enskilda näringsverksamheten. Eftersom en enskild näringsidkare därför är synonymt med företaget eller näringsverksamheten i det fallet blir det, enligt Bolagsverket, vilseledande och fel att ha kvar den enskilda firman i registret i en sådan situation. När det däremot gäller konkurs, dvs. om den enskilda näringsidkaren försätts i personlig konkurs anser Bolagsverket att en anteckning om det ska göras i handelsregistret. Detsamma gäller om den enskilda näringsverksamheten försätts i konkurs. När konkursen är avslutad föreslår Bolagsverket att både den enskilda näringsidkaren och hela den enskilda näringsverksamheten, dvs. hela företaget, ska avregistreras ur handelsregistret. Frågor om när, om och under vilka omständigheter Bolagsverket ska eller kan avregistrera hela den enskilda näringsverksamheten är komplexa och behöver sannolikt utredas nogsamt innan ett eventuellt genomförande kan ske. Bolagsverkets förhoppning är dock att handelsregisterlagen ska ses över i stort för att göra det möjligt att hålla handelsregistret så korrekt och aktuellt som möjligt. Ett tänkbart alternativ är att avregistrering sker vid ett senare tillfälle enligt ett tillägg i 17 § handelsregisterlagen (1974:157), HRL.

Bolagsverket anser också att det bör införas bestämmelser som anger att fysiska personer i handelsregistret som försätts i konkurs ska avregistreras direkt ur handelsregistret, undantaget enskilda näringsidkare. Även i den situationen anser verket att det är fel att personen får vara kvar i registret när den har försätts i konkurs. Att låta personerna vara kvar i registret skulle inte återspegla faktiska eller aktuella förhållanden. Att avregistrera personerna skulle också bättre överensstämma med förfarandet för aktiebolag när en person i aktiebolagsregistret försätts i konkurs.

Bolagsverket anser att när en juridisk person är bolagsman eller prokurist i ett handelsbolag och den juridiska personen (bolagsmannen eller prokuristen) har försätts i konkurs så ska den uppgiften antecknas i handelsregistret för handelsbolaget. När

konkursen sedan avslutats bör den juridiska personen (bolagsmannen eller prokuristen) avregistreras ur handelsregistret för handelsbolaget och den avregistreringen ska ske omedelbart. Det är en viktig uppgift menar Bolagsverket, att synliggöra att en bolagsman har försatts i konkurs genom att reglera att det ska framgå i handelsregistret, även för det bolag som den juridiska personen i fråga är bolagsman i. Det är också mest korrekt att avregistrera bolagsmannen när konkursen sedan avslutats, dels ur ett ekobrottsperspektiv och dels för att registret ska bli så korrekt som möjligt. En bolagsman får ju inte vara försatt i konkurs.

Bolagsverket välkomnar utredningens förslag till den nya 16 b § om att stryka oriktiga uppgifter om bolagsmän med flera i handelsregistret. Bolagsverket anser dock att bestämmelsen även bör omfatta enskild näringsidkare. Det vore olyckligt och missvisande att ha kvar oriktiga uppgifter om enskild näringsidkare i handelsregistret om uppgifterna är oriktiga. Bolagsverket menar dessutom att hela den enskilda näringsverksamheten ska strykas i den situationen. En enskild näringsidkare är synonymt med enskild näringsverksamhet, ("företaget") i det fallet och det blir enligt Bolagsverket vilseledande och fel att ha kvar den enskilda näringsverksamheten i registret i en sådan situation.

När det gäller den föreslagna 16 b § om att stryka oriktiga uppgifter om bolagsmän med flera i registret, så anser Bolagsverket att bestämmelsen bör kompletteras. Bolagsverket anser att bestämmelsen också bör tydliggöra att Bolagsverket får göra dessa kontroller i efterhand. Kontroller i efterhand ska kunna leda till att oriktiga uppgifter ska kunna strykas ur registren. På så sätt tydliggörs den roll som utredningen föreslår att Bolagsverket ska ha, och som Bolagsverket själv tycker att myndigheten ska ha. Det blir dessutom tydligare att det är viktigt att uppgifterna i registret verkligen ska utvisa faktiska och korrekta förhållanden.

Slutligen föreslår Bolagsverket att det införs en ny bestämmelse som motsvarar den som finns för aktiebolag i 27 kap. 6 a § aktiebolagslagen (2005:551), ABL om att Bolagsverket under vissa omständigheter ska kunna stryka näringsidkarens postadress. Det skulle därmed ge Bolagsverket möjlighet att stryka även ett handels- eller kommanditbolags felaktiga postadress eller e-postadress ur registret. Precis som ABL så bygger HRL på registrering av postadress i enlighet med anmälan. Då företagen inte alltid fullgör sin skyldighet att anmäla till Bolagsverket när det skett en ändring av postadress så uppstår problemet att handelsregistret innehåller felaktiga postadresser. En bestämmelse likt den som sedan några år tillbaka finns i ABL skulle därför medföra att felaktiga adresser för företag i handelsregistret minskar och det torde samtidigt öka trycket på företagen att anmäla korrekta adresser till Bolagsverket. Den här ändringen är viktig menar Bolagsverket. Om frågan inte hinner behandlas inom ramen för det här lagstiftningsarbetet är det Bolagsverkets förhoppning att frågan istället tas om hand i en annan utredning.

Bolagsverket föreslår därför *dels* att även 15 a och 16 §§ ändras och ska ha följande lydelse, *dels* att de av utredningen föreslagna ändringarna i 15 b och 16 b §§ i stället ska ha följande lydelse, *dels* att det ska införas en ny paragraf, 16 c §, samt närmast före 16 c § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Om en firmatecknare för ett handelsbolag eller en ideell förening eller en ledamot eller suppleant i styrelsen för en ideell förening har fått näringsförbud ska registreringsmyndigheten avregistrera firmatecknaren, ledamoten eller suppleanten från handelsregistret.

Om en prokurist har fått näringsförbud, ska registreringsmyndigheten avregistrera prokuran från handelsregistret.

Om en enskild näringsidkare, en bolagsman i ett annat handelsbolag än ett kommanditbolag eller en komplementär i ett kommanditbolag har fått näringsförbud, ska registreringsmyndigheten göra en anteckning om näringsförbudet i handelsregistret. En sådan anteckning ska tas bort när näringsförbudet har upphört att gälla.

Vid beslut om tillfälligt näringsförbud ska avregistrering enligt första eller andra stycket eller anteckning enligt tredje stycket ske omedelbart. I övrigt ska avregistrering eller anteckning ske när beslutet om näringsförbud har vunnit laga kraft.

Utredningens förslag

Om en enskild näringsidkare eller en företrädare för ett handelsbolag, en ideell förening eller ett trossamfund har avregistrerats från folkbokföringen enligt 19 eller 22 § folkbokföringslagen (1991:481), ska Bolagsverket stryka honom eller henne ur handelsregistret.

Bolagsverkets förslag

15 a §

Om en enskild näringsidkare, bolagsman i ett annat handelsbolag än ett kommanditbolag, firmatecknare för ett handelsbolag eller en ideell förening, komplementär, styrelseledamot, styrelsesuppleant eller prokurist har fått näringsförbud ska registreringsmyndigheten avregistrera personen från handelsregistret.

Vid beslut om tillfälligt näringsförbud ska avregistrering enligt första stycket ske omedelbart. I övrigt ska avregistrering eller anteckning ske när beslutet om näringsförbud har vunnit laga kraft.

Bolagsverkets förslag

15 b §

Om en företrädare för ett handelsbolag, en ideell förening eller ett trossamfund har avregistrerats från folkbokföringen enligt 19 eller 22 § folkbokföringslagen (1991:481), ska Bolagsverket stryka honom eller henne ur handelsregistret.

Om en enskild näringsidkare har avregistrerats från folkbokföringen enligt

19 eller 22 § folkbokföringslagen (1991:481), ska Bolagsverket stryka honom eller henne ur handelsregistret. Bolagsverket ska samtidigt också avregistrera den enskilda näringsverksamheten (företaget) ur handelsregistret.

Avregistrering ska ske när beslutet om avregistrering från folkbokföringen har fått laga kraft.

Nuvarande lydelse

Bolagsverkets förslag

16 §

Om en bolagsman genom dom har skilts från rätten att teckna bolagets firma, ska uppgift om detta registreras även om domen inte har fått laga kraft.

Om en näringsidkare har försatts i konkurs, ska konkursbeslutet registreras i handelsregistret tillsammans med uppgift om vem som har utsetts till konkursförvaltare. Har konkursbeslutet upphävts eller har konkursen avslutats, ska även detta registreras.

Om en bolagsman (fysisk person), företrädare, firmatecknare eller prokurist (fysisk person) som är registrerad i handelsregistret har försatts i konkurs ska registreringsmyndigheten avregistrera honom eller henne ur handelsregistret.

Om en enskild näringsidkare som är registrerad i handelsregistret har försatts i konkurs eller om den enskilda näringsverksamheten har försatts i konkurs ska Bolagsverket göra en anteckning om det i handelsregistret. När Bolagsverket får information om att konkursen har avslutats ska Bolagsverket avregistrera både den enskilda näringsidkaren och den enskilda näringsverksamheten (företaget) ur handelsregistret.

Om en bolagsman (juridisk person) eller en prokurist (juridisk person) har försatts i konkurs ska uppgift om det förhållandet antecknas i handelsregistret. När konkursen är avslutad och den juridiska personen har upplösts ska bolagsmannen eller prokuristen avregistreras ur handelsregistret.

Avregistreringen ska göras omedelbart vid beslut om att den juridiska personen har upplösts genom konkurs.

Registrering ska också ske när det har meddelats ett beslut om företagsrekonstruktion som avser en näringsidkare. Har beslutet om företagsrekonstruktion upphävts eller har företagsrekonstruktionen upphört, ska även detta registreras.

Om det i en dom som har fått laga kraft har förklarats, att registrering inte borde ha skett eller att det beslut som har registrerats är ogiltigt eller att i annat fall ett visst förhållande som har registrerats inte föreligger, ska avregistrering ske.

I lagen (2018:1653) om företagsnamn finns bestämmelser om avregistrering av ett företagsnamn ur handelsregistret sedan en dom om hävning av registreringen av företagsnamnet har fått laga kraft.

Utredningens förslag

Om det framgår att en uppgift i handelsregistret om en bolagsman, styrelseledamot, styrelsesuppleant eller firmatecknare är oriktig, ska Bolagsverket stryka den oriktiga uppgiften ur registret. Innan avregistrering sker ska handelsbolaget, föreningen eller trossamfundet ges tillfälle att yttra sig i frågan inom viss tid.

Bolagsverkets förslag

16 b §

Om det framgår att en uppgift i handelsregistret om en *enskild näringsidkare*, bolagsman, *komplementär*, styrelseledamot, styrelsesuppleant, firmatecknare eller *prokurist* är oriktig, ska Bolagsverket stryka den oriktiga uppgiften ur registret. Om uppgiften avser en enskild näringsidkare ska *den enskilda näringsverksamheten (företaget)* strykas. Innan avregistrering sker ska *den enskilda näringsidkaren*, handelsbolaget, föreningen eller trossamfundet ges tillfälle att yttra sig i frågan inom viss tid.

Bolagsverket får göra nödvändiga kontroller i efterhand för att upptäcka felaktiga registreringar. Upptäcks oriktiga uppgifter vid sådana kontroller ska Bolagsverket ge bolaget tillfälle att åtgärda oriktigheten eller yttra sig. Bolagsverket ska, om inte någon anmälan om att åtgärda oriktigheten kommer in till Bolagsverket inom föreskriven tid eller om bolaget inte yttrar sig alls, stryka den oriktiga uppgiften ur handelsregistret.

Avregistrering av en felaktig postadress eller e-postadress

16 c §

Om det framgår att en uppgift i handelsregistret om postadress eller e-postadress för en näringsidkare är felaktig, ska Bolagsverket förelägga en ställföreträdare för näringsidkaren att anmäla en ny adress. Om föreläggandet inte följs, ska verket stryka den felaktiga adressen ur registret. Om näringsidkaren saknar ställföreträdare, får Bolagsverket stryka den felaktiga adressen utan något föregående föreläggande.

1.11 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Bolagsverket föreslår att även 10 kap. 33 § ändras på så sätt att hänvisningen till 25 kap. 17 § ABL stryks. Den bestämmelsen i ABL upphör ju att gälla genom utredningens förslag. Bolagsverket föreslår därför att den av utredningen föreslagna ändringen i 10 kap. 33 § i stället ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Bolagsverkets förslag***10 kap.
33 §**

Ansökan om likvidation av ett bankaktiebolag enligt 31 § detta kapitel eller 25 kap. 11 eller 17 § aktiebolagslagen (2005:551) får också göras av Finansinspektionen.

Ansökan om likvidation av ett bankaktiebolag enligt 31 § detta kapitel eller 25 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551) får också göras av Finansinspektionen.

1.13 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Bolagsverket tillstyrker de föreslagna ändringarna om personlig inställelse och rätten att stryka vissa uppgifter i aktiebolagsregistret.

En del i utredningen handlar om målvaktsförbudet. För att tydliggöra att det inte ska vara tillåtet att utse en målvakt till styrelseledamot anser Bolagsverket att bestämmelserna om det kan göras ännu tydligare och att bestämmelserna därför bör ange att det inte heller ska vara tillåtet att anmäla eller registrera en målvakt. Bolagsverket föreslår också att orden "utan godtagbara skäl" utmönstras ur bestämmelsen. Se mer om Bolagsverkets argument under avsnitt 7.

För att motverka ekonomisk brottslighet föreslår Bolagsverket också att tiden är mogen för att se över och ändra tidpunkten för när en ändring i styrelsens sammansättning ska ha verkan. Läs mer om Bolagsverkets resonemang under avsnitt 7.

Slutligen välkomnar Bolagsverket utredningens förslag till den nya 27 kap. 6 a § om att stryka oriktiga uppgifter om ställföreträdare i aktiebolagsregistret. Bolagsverket anser dock att bestämmelsen bör kompletteras för att tydliggöra att Bolagsverket får göra dessa kontroller även i efterhand. Kontroller i efterhand ska kunna leda till att oriktiga uppgifter ska kunna strykas ur registren. På så sätt tydliggörs den roll som utredningen föreslår att Bolagsverket ska ha, och som Bolagsverket själv tycker att myndigheten ska ha. Det blir dessutom tydligare att det är viktigt att uppgifterna i registret verkligen ska utvisa faktiska och korrekta förhållanden.

Bolagsverket föreslår därför *dels* att även 8 kap. 12, 13, 33 och 40 §§ ändras och ska ha följande lydelse, *dels* att den av utredningen föreslagna ändringen i 27 kap. 6 a § i stället ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Bolagsverkets förslag

8 kap.

12 §

Till styrelseledamot får inte *utan godtagbara skäl* utses någon som inte avser att ta del i sådan verksamhet som enligt denna lag ankommer på styrelsen.

Till styrelseledamot får inte utses, *anmälas eller registreras* någon som inte avser att ta del i sådan verksamhet som enligt denna lag ankommer på styrelsen.

13 §

Ett uppdrag som styrelseledamot gäller till slutet av den första årsstämma som hålls efter det år då styrelseledamoten utsågs. Ändringar i styrelsens sammansättning har dock verkan först från den tidpunkt då anmälan om ändringen kom in till Bolagsverket eller från den senare tidpunkt som anges i det beslut som anmälan grundar sig på.

En ändring i styrelsens sammansättning ska anses aldrig ha haft någon verkan om Bolagsverket genom ett beslut som har vunnit laga kraft har avskrivit eller vägrat registrering av ett ärende enligt 27 kap. 2 § denna lag.

I bolagsordningen får föreskrivas att uppdraget som styrelseledamot skall gälla för en längre tid än som anges i första stycket första meningen. Uppdragstiden skall dock upphöra senast vid slutet av den årsstämma som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter det då styrelseledamoten utsågs.

32 §

Till verkställande direktör får inte utses någon som inte avser att ta del i sådan verksamhet som enligt denna lag ankommer på den verkställande direktören.

Till verkställande direktör får inte utses, *anmälas eller registreras* någon som inte avser att ta del i sådan verksamhet som enligt denna lag ankommer på den verkställande direktören.

33 §

Ett beslut att utse en verkställande direktör i bolaget samt beslut om den verkställande direktörens avgång eller entledigande har verkan från den tidpunkt då anmälan om registrering kom in till Bolagsverket eller från den senare tidpunkt som har angetts i beslutet.

Ett beslut att utse en verkställande direktör ska anses aldrig ha haft någon verkan om Bolagsverket genom ett beslut som har vunnit laga kraft har avskrivit eller vägrat registrering av ett ärende enligt 27 kap. 2 § denna lag.

Utredningens förslag

Bolagsverkets förslag

27 kap.

6 a §

Om det framgår att en uppgift i aktiebolagsregistret om bolagets ställföreträdare är oriktig, ska Bolagsverket stryka den oriktiga uppgiften ur registret. Innan avregistrering sker ska bolaget ges tillfälle att yttra sig i frågan inom viss tid.

Bolagsverket får göra nödvändiga kontroller i efterhand för att upptäcka felaktiga registreringar. Upptäcks oriktiga uppgifter vid sådana kontroller ska Bolagsverket ge bolaget tillfälle att åtgärda oriktigheten eller yttra sig. Bolagsverket ska, om inte någon anmälan om att åtgärda oriktigheten kommer in till Bolagsverket inom föreskriven tid eller om bolaget inte yttrar sig alls, stryka den oriktiga uppgiften ur aktiebolagsregistret.

1.21 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar

Bolagsverket tillstyrker de föreslagna ändringarna om personlig inställelse och rätten att stryka vissa uppgifter i föreningsregistret.

En del i utredningen handlar om målvaktsförbudet. För att tydliggöra att det inte ska vara tillåtet att utse en målvakt till styrelseledamot anser Bolagsverket att bestämmelserna om det kan göras ännu tydligare och att bestämmelserna därför bör ange att det inte heller ska vara tillåtet att anmäla eller registrera en målvakt. Bolagsverket föreslår också att orden "utan godtagbara skäl" utmönstras ur bestämmelsen. Se mer om Bolagsverkets argument under avsnitt 7.

För att motverka ekonomisk brottslighet föreslår Bolagsverket också att tiden är mogen för att se över och ändra tidpunkten för när en ändring i styrelsens sammansättning ska ha verkan. Läs mer om Bolagsverkets resonemang under avsnitt 7.

Bolagsverket välkomnar vidare utredningens förslag till den nya 19 kap. 9 a § om att stryka oriktiga uppgifter om ställföreträdare i föreningsregistret. Bolagsverket anser dock att bestämmelsen bör kompletteras för att tydliggöra att Bolagsverket får göra dessa kontroller även i efterhand. Kontroller i efterhand ska kunna leda till att oriktiga uppgifter ska kunna strykas ur registren. På så sätt tydliggörs den roll som utredningen föreslår att Bolagsverket ska ha, och som Bolagsverket själv tycker att myndigheten ska ha. Det blir dessutom tydligare att det är viktigt att uppgifterna i registret verkligen ska utvisa faktiska och korrekta förhållanden.

Slutligen föreslår Bolagsverket att det införs en bestämmelse som motsvarar den som finns i 27 kap. 6 a § ABL om att Bolagsverket under vissa omständigheter ska kunna stryka föreningens postadress eller e-postadress. Det skulle ge Bolagsverket möjlighet att stryka även en ekonomisk förenings felaktiga postadress eller e-postadress ur registret. Det är ett problem att registren innehåller felaktiga postadresser. En bestämmelse likt den som sedan några år tillbaka finns i ABL skulle medföra att felaktiga adresser för föreningar i föreningsregistret minskar och det torde samtidigt öka trycket på föreningarna att anmäla korrekta adresser till Bolagsverket. Den här ändringen är viktig menar Bolagsverket. Om frågan inte hinner behandlas inom ramen för det här lagstiftningsarbetet är det Bolagsverkets förhoppning att frågan tas om hand i en annan utredning.

Bolagsverket föreslår därför *dels* att även 7 kap. 11, 13, 32 och 33 §§ ändras och ska ha följande lydelse, *dels* att den av utredningen föreslagna ändringen i 19 kap. 9 a § i stället ska ha följande lydelse, *dels* att det ska införas en ny paragraf, 19 kap. 9 b §, samt närmast före den paragrafen en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Bolagsverkets förslag

7 kap.

11 §

Den som inte avser att ta del i styrelsens verksamhet enligt denna lag får inte utses till styrelseledamot *utan godtagbara skäl*.

Den som inte avser att ta del i styrelsens verksamhet enligt denna lag får inte utses, *anmälas eller registreras* till styrelseledamot.

13 §

Ändringar i styrelsens sammansättning har verkan först från den tidpunkt då anmälan om registrering enligt 44 § kom in till Bolagsverket eller från den senare tidpunkt som anges i det beslut som anmälan grundar sig på.

En ändring i styrelsens sammansättning ska anses aldrig ha haft någon verkan om Bolagsverket genom ett beslut som har vunnit laga kraft har avskrivit eller vägrat registrering av ett ärende enligt 19 kap. 3 § denna lag.

Den som inte avser att utföra en verkställande direktörs uppgifter enligt denna lag får inte utses till verkställande direktör.	32 §	Den som inte avser att utföra en verkställande direktörs uppgifter enligt denna lag får inte utses, <i>anmälas eller registreras</i> som verkställande direktör.
Ett beslut att utse en verkställande direktör i föreningen och ett beslut om den verkställande direktörens avgång eller entledigande har verkan från den tidpunkt då anmälan om registrering enligt 44 § kom in till Bolagsverket eller från den senare tidpunkt som anges i beslutet.	33 §	<i>Ett beslut att utse en verkställande direktör ska anses aldrig ha haft någon verkan om Bolagsverket genom ett beslut som har vunnit laga kraft har avskrivit eller vägrat registrering av ett ärende enligt 19 kap. 3 § denna lag.</i>
<i>Utredningens förslag</i>		<i>Bolagsverkets förslag</i>
<p data-bbox="877 1030 973 1066">19 kap.</p> <p data-bbox="893 1066 957 1102">9 a §</p> <p data-bbox="368 1102 1503 1220">Om det framgår att en uppgift i föreningsregistret om föreningens ställföreträdare är oriktig, ska Bolagsverket stryka den oriktiga uppgiften ur registret. Innan avregistrering sker ska föreningen ges tillfälle att yttra sig i frågan inom viss tid.</p>		
<p data-bbox="973 1254 1503 1657"><i>Bolagsverket får göra nödvändiga kontroller i efterhand för att upptäcka felaktiga registreringar. Upptäcks oriktiga uppgifter vid sådana kontroller ska Bolagsverket ge föreningen tillfälle att åtgärda oriktigheten eller yttra sig. Bolagsverket ska, om inte någon anmälan om att åtgärda oriktigheten kommer in till Bolagsverket inom föreskriven tid eller om föreningen inte yttrar sig alls, stryka den oriktiga uppgiften ur föreningsregistret.</i></p>		
<p data-bbox="973 1680 1503 1758">Avregistrering av en felaktig postadress eller e-postadress</p>		
<p data-bbox="893 1792 957 1827">9 b §</p> <p data-bbox="973 1792 1503 2087"><i>Om det framgår att en uppgift i föreningsregistret om föreningens postadress eller e-postadress är felaktig, ska Bolagsverket förelägga en ställföreträdare för föreningen att anmäla en ny adress. Om föreläggandet inte följs, ska verket stryka den felaktiga adressen ur</i></p>		

registret. Om föreningen saknar ställföreträdare, får Bolagsverket stryka den felaktiga adressen utan något föregående föreläggande.

1.24 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1995:1633) om vissa årsredovisningsfrågor

Bolagsverket motsätter sig den föreslagna ändringen av 4 § som anger att verket ska skicka påminnelsen senast en månad innan räkenskapshandlingarna ska ha kommit in.

När det gäller aktiebolag och ekonomiska föreningar ska visserligen, enligt 8 kap. 3 § årsredovisningslagen (1995:1554), ÅRL, räkenskapshandlingar ha kommit in inom en månad efter den bolags- eller föreningsstämma som fastställt balans- och resultaträkningen. Men Bolagsverket har aldrig uppgift om när en bolags- eller föreningsstämma har hållits. Verket kan därför inte heller skicka en påminnelse senast en månad därefter, vilket utredningen nu föreslår, och skulle därför omöjligt kunna tillämpa den föreslagna och dessutom tvingande bestämmelsen. Då Bolagsverket däremot har uppgift om räkenskapsperiod, som verket har för aktiebolag och ekonomiska föreningar, kan verket tillämpa den nuvarande ordalydelsen i 4 § och skicka påminnelsen sex månader efter utgången av föregående räkenskapsår. (Vad gäller handelsbolag och kommanditbolag så efterlyser Bolagsverket ett författningsstöd för registrering av räkenskapsperiod även för dem, se under avsnitt 6.5.2 nedan). Av den anledningen insisterar Bolagsverket på att 4 § behålls i sin nuvarande lydelse.

I övrigt anser Bolagsverket att det vore önskvärt med en reglering som anger att påminnelsen ska skickas ut vid en tidigare tidpunkt än sex månader efter utgången av föregående räkenskapsår. Detta som ett led i att få företagen att komma in tidigare med sina årsredovisningar.

1.26 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:1110) med instruktion för Bolagsverket

Bolagsverket tillstyrker utredningens förslag om ändring av instruktionen men anser att den kan göras ännu tydligare. Bolagsverket föreslår även att det införs en ny bestämmelse i Bolagsverkets instruktion som avser att Bolagsverket ska vara tillsynsmyndighet över verkets register. Förslaget har utarbetats utifrån dansk modell, läs mer nedan under kapitel 7.

Bolagsverket föreslår därför dels att 5 a § ska ha följande lydelse och dels att det ska införas en ny paragraf, 2 b §, av följande lydelse.

Utredningens förslag

Bolagsverkets förslag

2 b §

Bolagsverket är tillsynsmyndighet över de register som Bolagsverket ansvarar för. Bolagsverket får utföra kontroller i redan registrerade uppgifter i de registren för att

upptäcka fel, och, när det är aktuellt, stryka den oriktiga uppgiften, för att därigenom minimera riskerna för att verkets rutiner utnyttjas för ekonomisk brottslighet.

5 a §

Bolagsverket ska se till att de regelverk och rutiner som verket disponerar över är kostnadseffektiva och enkla för medborgare och företag. Genom kontrollåtgärder och samverkan med andra myndigheter ska Bolagsverket i så stor utsträckning som möjligt minimera riskerna för att verkets rutiner utnyttjas för ekonomisk brottslighet och aktivt verka för att uppgifterna i registren är korrekta och överensstämmer med de verkliga förhållandena. För att förhindra oriktiga registreringar och förebygga ekonomisk brottslighet får Bolagsverket använda den information som kommer verket till del i samverkan med andra myndigheter till kontroll av uppgifter som anmäls för registrering.

Bolagsverket ska se till att de regelverk och rutiner som verket disponerar över är kostnadseffektiva och enkla för medborgare och företag. Genom kontroll- och tillsynsåtgärder ska Bolagsverket verka för att minimera riskerna för att verkets rutiner utnyttjas för ekonomisk brottslighet och aktivt, genom kontroll- och tillsynsåtgärder, analys- och urvalsarbete, samverkan med andra myndigheter, inhämtning av uppgifter från myndigheter enligt lag (xxxx:xxx) ..., verka för att uppgifterna i registren är korrekta och överensstämmer med de verkliga förhållandena. För att förhindra oriktiga registreringar och förebygga brottslighet ska Bolagsverket använda den information som finns i verkets samtliga register och handläggningssystem samt den information som Bolagsverket får genom hämtning av uppgifter från andra myndigheter. Vidare får Bolagsverket använda den information som kommer verket till del i samverkan med eller som har hämtats från andra myndigheter till kontroll, tillsyn och analys av uppgifter som anmäls för registrering. Detsamma gäller för de uppgifter som redan finns i Bolagsverkets register och handläggningssystem.

4 Revisionsplikten för små aktiebolag

4.3 Återinföra revisionsplikt eller behålla dagens undantag?

Bolagsverket anser att det som har kommit fram i utredningen inte med tillräcklig tydlighet visar att ett återinförande av revisionsplikten skulle motverka den ekonomiska brottsligheten eftersom det inte i sig innebär en garanti för att företag inte kan utnyttjas som brottsverktyg. Ett återinförande skulle vara en stor reform som skulle kräva mycket resurser från båda företagare och myndigheter. För att en så ingripande reform ska genomföras måste det, menar Bolagsverket, framgå tydligare att den i så fall kommer att motverka den ekonomiska brottsligheten. Reformen, om den ska genomföras, bör i så

fall kombineras med en skyldighet att anmäla revisorer till Revisorsinspektionen vid felaktigheter.

Som Bolagsverket anför i det följande är Bolagsverket av den bedömningen att andra mer kraftfulla verktyg för verket är viktigare för att förhindra och förebygga att företag används som brottsverktyg än vad ett återinförande av revisionsplikten skulle föra med sig.

Det framkommer för övrigt i utredningen att det för närvarande pågår en forskningsstudie där en av huvudfrågorna är om det kan sägas finnas ett kausalsamband mellan avskaffandet av revisionsplikten och ekonomisk brottslighet i aktiebolag. Studien kommer att pågå mellan 2023-2025. Det kan vara klokt, anser Bolagsverket, att i vart fall avvakta det resultatet innan beslut om eventuellt återinförande tas.

Ett återinförande är, som redan anförts, en ingripande åtgärd och den kommer att drabba de skötsamma företagen (som de flesta företagen är) genom både höga kostnader och ökad administration. Därutöver skulle ett återinförande leda till att svensk rätt distanserar sig från vad som gäller i våra grannländer och andra länder i EU.

Sammantaget anser Bolagsverket att ett återinförande av revisionsplikten måste övervägas noggrant eftersom så många företagare kommer att drabbas av både ökade kostnader och ökad administration. För att det ska ske bör det därför tydligare visas att effekterna av ett återinförande helt klart överväger dessa nackdelar för företagen.

5 Ingivning av årsredovisning för aktiebolag – tidsfrister och sanktioner

5.3.1 Tidsfristen för att ge in årsredovisning

Bolagsverket förstår utredningens argument mot att förkorta tidsfristen för aktiebolag att ge in årsredovisningen och, i förekommande fall, revisionsberättelsen till Bolagsverket. Bolagsverket förstår också utredningens argument mot att inte tidigarelägga möjligheten för Bolagsverket att besluta om likvidation. Eftersom frågan ändå är viktig anser Bolagsverket att den bör återupptas och utredas vid ett senare tillfälle. Men för nu instämmer Bolagsverket med utredningen i att någon ändring inte ska ske i det här läget.

5.3.2 Sanktionssystemet vid förseningar

Vad gäller utredningens förslag om att höja förseningsavgifterna med 25 procent så anser Bolagsverket att de föreslagna beloppen, speciellt förseningsavgift nummer ett, bör vara mer jämna. Bolagsverket befarar att de av utredningen föreslagna beloppen medför stor risk att de bolag som påförts förseningsavgift betalar in fel belopp, såväl ett för lågt belopp som ett för högt belopp. Det i sin tur skulle innebära ett onödigt merarbete, inte minst för Bolagsverket som ska administrera systemet med förseningsavgifter. Bolagsverket ser framför sig en hel del arbete med hanteringen av återbetalningar där ett för högt belopp betalats in respektive utskick om krav på ytterligare betalning i de fall där ett för lågt belopp betalats in. På motsvarande sätt blir det administrativt betungande för de bolag som påförts förseningsavgiften och betalat in fel belopp. Bolagsverket menar att en enklare hantering kan uppnås med jämnare

siffror. Bolagsverket anser samtidigt, av lite grand samma anledning, att det är bättre med två än tre förseningsavgifter.

Bolagsverket föreslår därför att exempelvis förseningsavgift ett skulle kunna uppgå till 7 000 kronor och förseningsavgift två till 15 000 kronor för ett privat aktiebolag. För ett publikt aktiebolag skulle beloppen i stället uppgå till 15 000 kronor för avgift ett och 30 000 kronor för avgift två.

6 Ingivning av årsredovisning för ekonomiska föreningar

6.5.1 Alla ekonomiska föreningar ska vara skyldiga att ge in sin årsredovisning till Bolagsverket

Bolagsverket anser att det är ett bra förslag att alla ekonomiska föreningar, inklusive bostadsrättsföreningar, ska vara skyldiga att självmant ge in årsredovisning och revisionsberättelse till Bolagsverket. Om förslaget blir verklighet blir det lättare att få del av föreningarnas finansiella situation. Det ökar insynen i föreningarna vilket underlättar för dess intressenter och kan förhoppningsvis också ha en brottsförebyggande effekt. Förslaget kommer dock att medföra merarbete för både föreningarna och Bolagsverket.

En ekonomisk förening ska ha minst en revisor, se 8 kap. 1 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, LEF. Det saknas författningsstöd för att anmäla revisorn för registrering hos Bolagsverket, såvida inte förutsättningar enligt 8 kap. 14-15 och 53 § samma lag föreligger, se 8 kap. 51 § samma lag. Alla ekonomiska föreningar ska dock, enligt utredningens förslag vara skyldiga att ge in årsredovisning och revisionsberättelse till Bolagsverket. För de ekonomiska föreningar där revisor inte finns antecknad i Bolagsverkets föreningsregister blir det omöjligt att, utan författningsstöd, kontrollera om revisionsberättelsen är undertecknad av föreningens revisor. Utan sådan kontroll kan därmed revisionsberättelser komma att registreras även om dessa inte är undertecknade av föreningens revisor. Med anledning av det nu framförda bör det därför övervägas, menar Bolagsverket, att införa ett krav på registrering av alla föreningars revisorer i föreningsregistret. På så sätt kan Bolagsverket kontrollera att det verkligen är föreningens revisor som har undertecknat revisionsberättelsen när handlingen ges in till verket. Om det inte är rätt revisor som reviderat och undertecknat årsredovisningen så utgör ju den bristen i förlängningen grund för tvångslikvidation av den ekonomiska föreningen.

6.5.2 Tidsfristen för ingivning och sanktionssystemet vid förseningar

Utredningen föreslår att även ekonomiska föreningar och alla företag som utan särskilt föreläggande ska ge in årsredovisning och revisionsberättelse till registreringsmyndigheten kan komma att påföras förseningsavgift så som gäller för aktiebolagen. Det är bra att regelverken för aktiebolag och dessa andra associationer är så lika som möjligt i det avseendet, anser Bolagsverket.

Av 8 kap. 3 c § ÅRL framgår att registreringsmyndigheten ska registrera årsredovisning och revisionsberättelse för aktiebolag i aktiebolagsregistret. När utredningen nu föreslår att även alla ekonomiska föreningar alltid ska ge in handlingarna till Bolagsverket föreslår Bolagsverket att det införs en motsvarande bestämmelse för ekonomiska föreningar och även det registreringskravet för handelsbolag. Bolagsverket föreslår därför att 8 kap. 3 c § och rubriken till den ändras så att det framgår att även

årsredovisning och revisionsberättelse för ekonomiska föreningar och handelsbolag ska registreras. Alternativt bör det införas två nya bestämmelser med ett sådant innehåll, förslagsvis 8 kap. 3 d och 3 e § med rubrikerna Registrering i föreningsregistret respektive Registrering i handelsregistret. Det bör, menar Bolagsverket, inte bara vara aktiebolagens redovisningshandlingar som ska registreras och kungöras.

Av 8 kap. 4 § ÅRL framgår att Bolagsverket ska kungöra att årsredovisning och revisionsberättelse för aktiebolag, handelsbolag eller grupperingar enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1082/2006 har getts in till registreringsmyndigheten. När utredningen nu föreslår att även ekonomiska föreningar alltid ska ge in årsredovisning och revisionsberättelse vore det enligt Bolagsverket logiskt att komplettera bestämmelsen med krav på kungörande även när ekonomiska föreningar gett in dessa handlingar.

Ett lagstöd för att årsredovisningen även för dessa associationsformer ska registreras skulle också underlätta Bolagsverkets hantering av förseningsavgifter för dessa associationsformer, eftersom det är lättare att utarbeta tekniska system, som t.ex. känner av om en årsredovisning inte har kommit in i rätt tid, utifrån vad som ska antecknas i verkets register.

När det gäller handels- och kommanditbolag finns det inte något författningsstöd för att uppgift om räkenskapsperiod ska antecknas i handelsregistret. Bolagsverket anser att ett sådant stöd är nödvändigt för att kunna avgöra om ett handels- eller kommanditbolag har kommit in med sin årsredovisning i tid eller om det ska påföras förseningsavgift. Utan uppgift om räkenskapsperiod blir det omöjligt för Bolagsverket att påföra förseningsavgifter på dessa bolag. Precis som nämnts angående ekonomiska föreningar ovan behövs det också stöd för att anteckna revisor i handelsregistret. Det skulle innebära att de handels- och kommanditbolag som ska ha revisor också ska vara skyldiga att anmäla det förhållandet till Bolagsverket.

Utredningen föreslår att även ekonomiska föreningar och handelsbolag med minst en juridisk person som bolagsman ska påföras förseningsavgift om årsredovisning och revisionsberättelse inte getts in i tid. Vad gäller ekonomiska föreningar så föreslås regler som anger att alla ekonomiska föreningar ska ge in årsredovisning och revisionsberättelse. Eftersom det är alla ekonomiska föreningar som ska ge in räkenskapshandlingarna så kan Bolagsverket också enkelt kontrollera huruvida föreningen gjort det och om inte – påföra förseningsavgift.

Vad avser handelsbolag så gäller fortsättningsvis att det är dels handelsbolag med minst en juridisk person som bolagsman och dels handelsbolag som räknas som större företag eller moderföretag i större koncern som är skyldiga att ge in årsredovisning och revisionsberättelse till registreringsmyndigheten, enligt 8 kap. 3 § punkt 3 och 5 samt 1 kap. 3 § punkt 4 och 6 ÅRL.

När det nu föreslås införas regler om förseningsavgift för handelsbolag så kan Bolagsverket kontrollera vilka handelsbolag som har en eller flera juridiska personer som bolagsman och som därför är skyldiga att ge in årsredovisning och revisionsberättelse. Om ett handelsbolag räknas som ett större företag eller moderföretag i större koncern är det dock ingen uppgift som Bolagsverket har tillgång till. Det är ingen uppgift som registreras. Definitionen av större företag respektive större

koncerner i 1 kap. 3 § punkt 4 och 6 ÅRL relaterar också till värden i bolaget för de två senaste räkenskapsåren. Det är medelantalet anställda, balansomslutningen och nettoomsättningen för de två senaste räkenskapsåren som styr om handelsbolaget räknas som större och därmed är skyldigt att ge in årsredovisningen och revisionsberättelsen för "år 3". Uppgift om antalet anställda, balansomslutning och nettoomsättning finns inte enkelt tillgänglig hos Bolagsverket som därmed inte har möjlighet att enkelt kontrollera den. Det är inga uppgifter som registreras. Om Bolagsverket dessutom inte ens har fått in årsredovisning och revisionsberättelse för handelsbolaget "år 1" och "år 2" så kan Bolagsverket omöjligt veta om bolaget är skyldigt att ge in handlingarna "år 3". Det blir därför omöjligt för Bolagsverket att fullgöra den av utredningen föreslagna skyldigheten att påföra dessa handelsbolag förseningsavgift.

Det kan vidare övervägas, menar Bolagsverket, om det för handels- och kommanditbolag kan behövas ytterligare sanktionsmöjligheter (likvidation alternativt stöd för avregistrering) för det fall att Bolagsverket har påfört ett sådant bolag alla förseningsavgifter och bolaget ändå inte ger in korrekta redovisningshandlingar. För aktiebolag och ekonomiska föreningar finns bestämmelser om tvångslikvidation men någon sådan motsvarighet finns inte i HRL.

Slutligen anser Bolagsverket att de föreslagna beloppen på förseningsavgifterna bör vara mer jämna och motsvara de belopp som Bolagsverket har föreslagit för aktiebolagen. Som för aktiebolagen bör det då även vara tillräckligt med två förseningsavgifter istället för tre, se Bolagsverkets resonemang om det under avsnitt 5 ovan.

7 Bolagsverkets kontrollerande roll

Precis som utredningen också konstaterar är Bolagsverkets mest centrala uppdrag att vara registreringsmyndighet för de flesta företags- och föreningsformerna i Sverige. I det uppdraget åligger det Bolagsverket att både formellt och materiellt granska de anmälningar och bilagda handlingar som ges in till Bolagsverket. Att sådan legalitetsprövning ska utföras av Bolagsverket finns uttalad i t.ex. 27 kap. 2 § ABL. Legalitetsprövningen har som syfte att registren som Bolagsverket ansvarar för ska vara korrekta och spegla verkliga förhållanden. Som utredningen påpekar medför därför redan rollen i sig som ansvarig registermyndighet ett ansvar för att uppgifterna i registren ska vara korrekta och spegla verkliga förhållanden.

Att EU:s medlemsstater ska föra företagsregister (vad gäller aktiebolag och filialer) framgår sedan lång tid tillbaka av EU-rätten, se bolagsrättsdirektivet 2017/1132¹. Det följer vidare av bolagsrättsdirektivet att registren ska, så långt det är möjligt, innehålla korrekta uppgifter eftersom ökad kontroll är viktig för att upptäcka, förebygga och förhindra att bolag används i brottsliga syften. Det föreslagna EU-direktivet gällande uppgradering av den digitala bolagsrätten (Upgrading Digital Company Law - UDCL)² tar

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2017/1132 av den 14 juni 2017 om vissa aspekter av bolagsrätt (kodifiering)

² EU-kommissionens förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV om ändring av direktiven 2009/102/EG och (EU) 2017/1132 vad gäller att ytterligare utvidga och uppgradera användningen av digitala verktyg och förfaranden inom bolagsrätten

ytterligare viktiga steg i den riktningen mot att medlemsstaternas företagsregister ska vara korrekta och spegla verkliga förhållanden.

Den information som finns antecknad i Bolagsverkets företags- och föreningsregister är offentlig, vilket innebär att alla har rätt att få upplysningar ur registren. En central uppgift för Bolagsverket är också att tillgängliggöra företags- och föreningsinformation ur registren. Registerinformation är viktig för både näringslivet, förvaltningsmyndigheter, domstolar, privatpersoner, andra intressenter och samhället i stort. Information om aktiebolag och filialer finns även tillgänglig via e-juridikportalen, enligt krav i bolagsrättsdirektivet.

Med den inledningen konstaterar Bolagsverket att verket har i sitt uppdrag att kontrollera de anmälningar som ges in för att se till att felaktiga, oriktiga och falska uppgifter inte ska leda till registrering. Den uttalade legalitetsprövningen tillsammans med bestämmelsen i 5 a § i verkets instruktion³ medför att Bolagsverket redan idag har ett ansvar att förebygga och förhindra att inkorrekta uppgifter antecknas i verkets register. Bolagsverket kan utifrån vad som nu gäller således använda befintliga uppgifter i verkets register för att göra analyser och på så sätt minimera risken för att verkets rutiner används i brottsligt syfte.

Men, Bolagsverket behöver fler verktyg för att kunna påtagligt förbättra och utöka den analysverksamheten. Bolagsverket instämmer därför i vad utredningen skriver om vikten av att Bolagsverket ges nödvändiga verktyg för att försvåra och helst stoppa registreringar av oseriösa personer så att dessa inte kan påbörja eller fortsätta bedriva brottslig verksamhet genom företag.

7.4 Åtgärder för att motverka att målvakter utses och registreras

Det är bra, anser Bolagsverket, att utredningen föreslår straffskärpning för brott mot målvaktsförbudet. Som utredningen påpekar kan en straffskärpning bidra till att färre personer utser eller utses till målvakter. Skärpningen utgör också en viktig signal att frågan tas på stort allvar.

Bolagsverket instämmer vidare i vad utredningen kommer fram till när det gäller att Bolagsverket redan idag i och för sig har visst stöd för att vägra registrering av målvakt genom vad som sägs i 27 kap. 2 § ABL och 19 kap. 3 § LEF. Bolagsverket skulle dock gärna se ett mer uttalat stöd i dessa målvaktsbestämmelser. Bolagsverket anser att om det skulle framgå uttryckligen att målvakt inte får *registreras* utgör det ett tydligare incitament för Bolagsverket att verket *måste* utföra noggranna kontroller för att så inte sker.

Bolagsverket anser för övrigt att målvaktsbestämmelserna behöver ses över på så sätt att begreppet "*inte utan godtagbara skäl*" (kursiverat här) utmönstras. Det bör, menar Bolagsverket, vara en utgångspunkt att den som inte avser att ta del av verksamheten varken ska utses eller registreras som styrelseledamot. Den huvudregeln bör, menar Bolagsverket, framgå uttryckligen av bestämmelsen. Det ger fel signaler, anser Bolagsverket, att lagen öppnar upp för att det i vissa fall ska vara möjligt att ändå utses till företrädare trots att man inte avser att ta del i verksamheten. Bolagsverket är

³ Förordning (2007:1110) med instruktion för Bolagsverket

medvetet om att uttrycket "*utan godtagbara skäl*" kan underlätta för t.ex. enmansbolag där styrelseledamoten önskar ha en nära anhörig som styrelsesuppleant. Bolagsverket anser dock att även en nära anhörig som utses i ett litet familjebolag bör kunna (eller ska kunna) sätta sig in i vad det är för ett företag som personen ska vara suppleant i samt vad det uppdraget kan innebära. Som bestämmelsen nu lyder är det i vissa fall acceptabelt att utse en person, pga. godtagbara skäl, och utan något som helst krav på den personen. Om lagstiftaren önskar att vissa undantag ändå ska finnas kan dessa istället framgå av författningskommentaren, dvs. att det i undantagsfall möjligen kan finnas skäl att utse någon som inte avser att ta del i verksamheten. Bolagsverket är dock av bedömningen att några sådana undantag inte bör finnas eftersom, precis som nämnts ovan, även en anhörig bör kunna förstå vad det innebär att vara företrädare samt bör ha åtminstone viss kunskap om företaget. Dagens formulering i målvaktsbestämmelserna är olycklig och bör därmed ses över.

7.4.5 Bolagsverket ska i vissa fall kunna förelägga om personlig inställelse

Bolagsverket anser att utredningens förslag om personlig inställelse är bra och kan i sig verka preventivt. Även om bestämmelsen kommer att användas i ett begränsat antal fall är det ändå viktigt att Bolagsverket har den möjligheten. Bolagsverket anser dock att bestämmelsen även bör gälla för företrädare som redan är antecknade i verkets register. Om det upptäcks vid ett senare tillfälle att en företrädare möjligen är en målvakt skulle krav på personlig inställelse utgöra ett bra påtryckningsmedel (om det har visat sig att personen inte går att nå av olika skäl). Om denne inte inställer sig eller hör av sig på annat sätt kan företrädaren komma att avregistreras från registret. Det kommer förstås vara i undantagsfall som Bolagsverket skulle använda sig av en sådan bestämmelse, men återigen menar verket att det kunde vara ett bra påtryckningsmedel att använda sig av i vissa fall, en jämförelse kan göras med dansk lagstiftning, se Consolidating Act on Public Limited Liability Companies and Private Limited Liability Companies (the Companies Act), Part 2, bestämmelse 23d(3).

Bolagsverket anser också att det är mycket viktigt att, precis som utredningen föreslår, verket i det enskilda fallet alltid får välja om den personliga inställelsen ska ske i verkets egna lokaler i Sundsvall eller någon annanstans. Det ska därmed i dessa fall även finnas möjlighet för personen att inställa sig vid exempelvis ett av Statens servicecenters kontor som finns på flera platser i landet.

7.5.6 Rättsligt stöd för Bolagsverkets personuppgiftsbehandling för kontrolländamål

Trots vad som har framförts i det föregående anser Bolagsverket att det krävs ett förtydligande kring vad verket får och inte får göra utifrån ett dataskyddsperspektiv, t.ex. vad gäller frågan om att samla uppgifter (förvisso offentliga uppgifter ur verkets egna register) vid analys och urval. Det kan vara uppgifter som gäller att en viss postadress inte anses vara tillförlitlig, att en person har lämnat landet och inte går att nå, att en passkopia för en viss person visar sig vara falsk m.m. Bolagsverket behöver snabbt få stöd i särskild lag för att kunna genomföra nödvändig personuppgiftsbehandling i sin analys- och urvalsverksamhet. Möjligheten att nyttja denna typ av varningssystem skulle medföra att Bolagsverket i större omfattning skulle kunna vägra registrering eller stryka oriktiga uppgifter.

Bolagsverket behöver, som nu nämnts, stöd i lag för att kunna genomföra systematiska och regelmässiga kontroller för att ha möjlighet att upptäcka brottsliga upplägg. Framförallt skulle Bolagsverket behöva lagstöd för att ha möjlighet att genomföra mer avancerade dataanalyser och urval för att kunna behandla större mängder data genom t.ex. samkörning av uppgifter (lagrade och inhämtade) både från Bolagsverkets egna register men även uppgifter som har hämtats eller mottagits från andra myndigheter, uppgifter från sökmotorer för att t.ex. hitta nya eller andra adressuppgifter, vid behov närmare kontrollera id-handlingar samt för att genomföra mer systematiska och maskinella kontroller för att upptäcka brottsliga upplägg. Bolagsverket behöver författningsstöd för att kunna vägra registrering (eller stryka en felaktigt registrerad uppgift) utifrån den information som verket därvid skulle få fram. Informationen kan vara ett resultat av både internt lagrad information samt information som hämtas in (maskinellt och "case-by-case") av myndigheten som underlag för att avgöra ett till verket ankommet ärende eller för att kontrollera i efterhand att uppgifter i registren är korrekta och aktuella. Uppgifter ska t.ex. kunna hämtas eller kontrolleras mot Skatteverket, Polisen och Migrationsverket särskilt när det gäller verifiering av identitetsuppgifter och handlingar. Sådana analyser och urval måste alltså bygga på systematik, maskinell hämtning och bearbetning.

En särskild lag motsvarande lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet skulle behöva införas, anser Bolagsverket, och skulle förslagsvis kunna benämnas *Behandling av personuppgifter i samband med dataanalyser och urval som genomförs i anslutning till anmälda och ansökta ärenden hos Bolagsverket och i samband med efterkontroller i Bolagsverkets register och handläggningssystem*.

Utredningen tar upp frågan om behovet av en sådan lag men menar att det då behövs en betydligt bredare översyn av myndighetens personuppgiftsbehandling. Bolagsverket har förståelse för det, men menar samtidigt att en avgränsad särskild lag om personuppgiftsbehandling för dataanalyser och urval möjligen inte måste inverka på övriga författningar som gäller Bolagsverkets personuppgiftsbehandling. Om det skulle vara möjligt att införa en särskild och avgränsad lag för Bolagsverkets dataanalyser och urval skulle Bolagsverket önska att den frågan kunde prioriteras och förhoppningsvis också kunna snabbbehandlas inom Regeringskansliet i en särskild utredning.

Bolagsverket skulle verkligen behöva en sådan särskild lag för att ha möjligheten att påbörja de mer omfattande dataanalyser och urval som är nödvändiga för att bättre kunna upptäcka, förebygga och förhindra att bolag och föreningar används som brottsverktyg. Med ännu fler och mer avancerade verktyg kan Bolagsverket verkligen göra skillnad, bedömer Bolagsverket det. En mer avancerad analys- och urvalsverksamhet behöver också kombineras med inrättandet av automatiserade och säkra kanaler mellan flera myndigheter så att Bolagsverket har möjlighet att hämta uppgifter "case-by-case" och ställa frågor om t.ex. verifiering av identitetshandlingar. Det behöver vidare tydliggöras i lag att de uppgifter och den information som Bolagsverket får fram vid sådan analys- och urvalsverksamhet och som verket får del av via andra kanaler genom t.ex. utbyte med andra myndigheter ska kunna utgöra grund för att inte registrera en till Bolagsverket inkommen anmälan eller utgöra grund för att t.ex. i slutändan avregistrera en "målvakt". Det måste alltså bli klart att Bolagsverket kan basera sina beslut i ärenden och registreringar utifrån de uppgifter som verket får fram i sin ärendehandläggning och genom information från andra myndigheter m.m.

Allt detta sammantaget kommer att medföra att registren blir mer korrekta och aktuella.

I sammanhanget är det också viktigt att åter nämna UDCL, som hänvisats till ovan, som är ett föreslaget EU-direktiv under behandling. EU-direktivet sätter ökad press på Bolagsverket och andra företagsregister i EU att ha aktuella och korrekta register. I skäl 23 i kommissionens förslag sägs bl.a. följande: För att hålla bolagsinformationen uppdaterad i registren är det viktigt att identifiera företag som inte längre uppfyller kraven för att fortsätta att vara registrerade i företagsregistret. Medlemsstaterna bör ha transparenta förfaranden för att, om tvivel föreligger, kontrollera dessa företags status. Indikatorer för kontroll kan till exempel vara det faktum att ett företag inte har en fungerande styrelse i enlighet med nationell lagstiftning, inte har lämnat in redovisningshandlingar eller inte har haft någon ekonomisk verksamhet under ett antal år. På samma sätt kan det faktum att ett stort antal företag är registrerade på samma adress tyda på att vissa av dessa företag kan ha bildats i missbrukssyfte. Sådana förfaranden bör inbegripa möjligheten för företag att förklara sin situation och tillhandahålla nödvändiga uppgifter inom rimliga tidsfrister, och bör säkerställa att företagets status, till exempel om det är stängt, avvecklat, upplöst, ekonomiskt verksamt eller inaktivt, uppdateras i enlighet med detta. Förfarandena bör också omfatta en möjlighet, som en sista utväg, att avregistrera ett företag från registret i enlighet med de förfaranden som fastställs i nationell lagstiftning.

Det föreslagna EU-direktivet UDCL medför att Bolagsverket måste ha stöd i lag för inrättandet av mer avancerade analyser och urval som nämnts i det föregående. Tillsammans med en sådan särskild lag bör det sannolikt också införas en bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) motsvarande den för Skatteverket, se 17 kap. 1 a §.

När det gäller utbyte av information mellan myndigheter välkomnar Bolagsverket för övrigt dels den kommande utredningen (dir. 2023:146) gällande förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter samt det nyligen lämnade betänkandet Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel, SOU 2023:69. Bolagsverket vill här dock betona vikten av att verket även ska kunna ta emot information och också kunna hämta information (och inte bara lämna ut) som är av vikt för att vid behov kunna bedöma t.ex. en företrädares inskickade id-handlingar eller bedöma andra uppgifter i ärenden hos Bolagsverket. I sammanhanget ska också nämnas betänkandet Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemen, SOU 2023:52.

Bolagsverket vill också referera till utredningen om säker och tillgänglig digital identitet (dir. 2022:142) där det i oktober har lämnats ett delbetänkande, SOU 2023:61 En säker och tillgänglig statlig e-legitimation. Utredningen, och delbetänkandet, bygger på den reviderade eIDAS-förordningen. Syftet är att stärka samhällets säkerhet och robusthet samt motverka bedrägerier som begås med hjälp av e-legitimationer.

Frågor om verifiering och säkerställande av identitet är komplexa och utmanande, menar Bolagsverket, och det saknas idag tillräckliga verktyg och författningsstöd för att verket ska kunna göra säkra bedömningar om att en person verkligen är den som den utger sig för att vara. För de som inte är folkbokförda i Sverige krävs det för närvarande endast att de skickar in en bestyrkt kopia av pass- eller annan identitetshandling, se bl.a. 1 kap. 4 § aktieförordningen (2005:559). Det är många gånger svårt att avgöra om

en sådan handling är korrekt eller falsk. Ett lagstöd som Bolagsverket efterfrågar ovan vad gäller att genomföra analyser och urval skulle vara av stor vikt för att t.ex. kunna inhämta information från relevanta myndigheter om en viss id-handling i ett visst ärende. För att utbyte och samverkan i dessa delar ska fungera optimalt behöver det sannolikt utarbetas en gemensam identitetsförvaltning inom offentlig förvaltning menar Bolagsverket.⁴ Det måste också krävas att information om identiteter får lagras över tid, liksom falska id-handlingar. Detta för att motverka att falska id-handlingar och falska id-uppgifter återanvänds i nya företag osv. I det ovannämnda betänkandet SOU 2023:61 belyses svårigheterna och utmaningarna med att upptäcka falska identiteter genom ett par exempel från verkligheten.⁵

Samverkan och samlad identitetsförvaltning skulle också, som redan nämnts, behöva resultera i att Bolagsverket får både ta emot, hämta och lagra information om identiteter avseende personer som avser att vara delaktiga i företag och föreningar eller som redan finns registrerade i verkets register hos myndigheter såsom Skatteverket, Polisen och Migrationsverket för att säkerställa att inte falska identiteter anmäls in i företag på nytt. Det vore också önskvärt, och nödvändigt, om även andra myndigheter kunde få lagra information om identiteter, inklusive biometri, historiskt, dvs. att uppgifter inte ska gallras efter en viss tid.

En övrig synpunkt gäller registret över verkliga huvudmän. För att Bolagsverket ska ha möjlighet att genom analyser och urval kunna använda och behandla personuppgifter i verkets register över verkliga huvudmän bör det samtidigt också övervägas om en bestämmelse motsvarande 15 § andra stycket i lagen (2017:473) med kompletterande bestämmelser till 2015 års insolvensförordning införs också i lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän. En sådan bestämmelse skulle göra det möjligt för Bolagsverket att använda registret över verkliga huvudmän för uppföljning och tillsyn över de övriga register som Bolagsverket för.

Med allt detta sagt är ändringsförslaget i Bolagsverkets instruktion dock ett mycket viktigt första steg i rätt riktning genom möjligheten för Bolagsverket att samverka med andra myndigheter om det behövs vid kontroll av anmälningar.

En översyn måste ske av bestämmelser som avser tidpunkten för verkan av ändring av styrelsens sammansättning

Bolagsverket har vid flera tillfällen framfört till Regeringskansliet att det måste ske en ändring i bestämmelserna i ABL och LEF som gäller från när en ändring i styrelsens sammansättning ska ha verkan. Frågan är fortfarande högt prioriterad hos Bolagsverket. Enligt Bolagsverket är en sådan översyn nödvändig inte minst för att motverka att företagen används som brottsverktyg och för att registren ska kunna vara mer korrekta. Bolagsverket föreslår nu två alternativa förslag till sådan översyn, se mer i det följande. Bolagsverket har framfört många viktiga skäl till varför en översyn bör göras och några av dessa anges också mer i det följande.

⁴ Angående begreppet *samlad identitetsförvaltning* se uttalande från Skatteverkets generaldirektör Katrin Westling Palm i Dagens Industri lördag den 4 november 2023

⁵ Läs mer om exemplen i SOU 2023:61 En säker och tillgänglig statlig e-legitimation, avsnitt 6.7.6 Bolag och identiteter som målvakter utgör brottsverktyg, s. 117 f

För att anknyta till vad som framförts ovan vad gäller målvakter har Bolagsverkets förslag också kopplingar till målvaktsbestämmelserna. Den som inte avser att ta del i verksamheten ska inte utses (eller anmälas). Bestämmelsen rimmar illa med uttalanden i förarbetena vad gäller bl.a. 8 kap. 13 § ABL som anger att även avskrivna anmälningar som inte leder till registrering ska anses ha verkan.⁶ I förarbetena anges vidare att även en felaktigt utsedd styrelse (där anmälan har avskrivits eller vägrats registrering och beslutet har vunnit laga kraft) har behörighet och befogenhet att verka fram till dess att en ny styrelse har utsetts eller en dom varigenom styrelsen har förklarats obehörig vinner laga kraft.⁷ Förarbets- och lagkommentarsuttalandena medför att de företrädare som finns antecknade i registret för ett aktiebolag eller en ekonomisk förening inte nödvändigtvis stämmer. En behörig företrädare för ett aktiebolag eller en förening kan vara en person som har anmälts för registrering hos Bolagsverket men där anmälan inte har lett till någon registrering (den kan t.ex. ha avskrivits och avskrivningsbeslutet kan ha vunnit laga kraft). Enligt Bolagsverkets mening borde det krävas att om en person verkligen ska vara företrädare i ett bolag eller i en förening den också då måste se till att den blir registrerad – det ligger i både en seriös företrädarens och ett seriöst bolags eller förenings intresse att se till att registrering sker av den inskickade anmälan. Om registrering däremot inte görs utan anmälan skrivs av och beslutet leder till att det vinner laga kraft så torde man kunna anse, menar Bolagsverket, att anmälan så att säga har "getts upp". Att i dessa lägen ändå behandla sådan anmäld men aldrig registrerad företrädare som behörig stämmer inte väl med varken målvaktsbestämmelser eller bestämmelser om verkan av registrering och kungörelser.

Ett förslag är att införa ett nytt stycke i aktuella bestämmelser för att lösa problemet med att avskrivna anmälningar som har vunnit laga kraft ska ha motsvarande verkan. Bolagsverket har förståelse för att det här förslaget möjligen är kortsiktigt och inte optimalt i längden. Lagstiftaren skulle dock möjligen kunna anse att detta vore en enklare och snabbare åtgärd än att ändra hela bestämmelsen.

Eftersom frågan är så viktig för Bolagsverket (men även för samhället i stort menar verket) lämnar Bolagsverket också återigen förslaget att helt ändra dessa bestämmelser så att tidpunkten för verkan av ändringar i styrelsens sammansättning ska vara från registreringstidpunkten. Tiden är, menar Bolagsverket, mogen för att ändra till registreringstidpunkten istället för från anmälningstidpunkten. Frågan har behandlats i Ds 2018:15 Direktivet om ett ökat aktieägarengagemang – Förslag till genomförande i svensk rätt. Där kom regeringen fram till att någon sådan ändring inte skulle ske. Bolagsverket har, inte minst genom både hemställan och remissvar⁸, framfört en lång rad skäl till varför tidpunkten för verkan måste ändras. Frågan berörs även i utredningen som bl.a. konstaterar att det inte har ingått i uppdraget att utreda den.

Bestämmelsen ställer till med stora problem både i verkets handläggning och för företagare och samhället i stort. Dessutom medför dagens bestämmelser att registren är

⁶ Prop. 2004/05:85, s. 317-318

⁷ a a, s. 318

⁸ Hemställan (Bolagsverkets AD 2003/2017) lämnades in till Justitiedepartementet/L1 den 12 oktober 2017. Den behandlades i Ds 2018:15 Direktivet om ett ökat aktieägarengagemang – Förslag till genomförande i svensk rätt (Ju2018/03135/L1). Bolagsverkets remissvar över nämnda Ds lämnades in den 28 augusti 2018 (Bolagsverkets AD 1113/2018)

mindre tillförlitliga. Företagare, andra myndigheter, domstolar förlitar sig på uppgifterna i verkets register när man söker information om företrädare osv. En ändrad bestämmelse har stor betydelse för möjligheten att ha korrekta uppgifter i verkets register.

Bolagsverket har tillräckligt välfungerande teknik för att kunna hantera snabba styrelseändringar om ändring skulle ske till registreringstidpunkt istället för från det att anmälan kommer in. Att ändra till registreringstidpunkt underlättar för övrigt digitaliseringen och byggandet av automatiserade system. Ökad digitalisering med inbyggda kontroller medför också bättre skydd mot att företag används som brottsverktyg. En ändring av tidpunkten för verkan skulle också medföra att automatiserade behörighetskontroller kan byggas vilket skulle underlätta även för andra myndigheter och domstolar. Den nuvarande ordningen är ett hinder för digitaliseringen av såväl den offentliga som den privata sektorn.

En av de viktigaste uppgifterna om ett aktiebolag eller en förening är vem eller vilka som är behöriga att företräda företaget och teckna dess firma. En bolagskapare eller annan person som vill försvåra för företaget ifråga kan idag, trots föreskrifter i lag och förordning samt de åtgärder Bolagsverket hittills vidtagit, ändå relativt enkelt skicka in en anmälan till Bolagsverket och, utifrån bestämmelsen, därmed anses behörig att agera för företagets räkning direkt från anmälan ankomst till verket. Rör det sig om en bolagskapning kan den rättmätiga företrädaren tvingas vända sig till domstol för att klandra "stämmobeslutet" trots att det inte ens hållits någon riktig stämma, vilket kan vara tidskrävande, kostsamt och betungande.⁹ I dessa fall råder det osäkerhet om vem som ska anses behörig att agera för företagets räkning tills dess att en domstol fastställt vem eller vilka som är behöriga att företräda företaget, vilket medför stora svårigheter för verksamheten. Det är dessutom inte särskilt reglerat hur ett företag, som blivit drabbat, ska kunna bryta den inträffade rättsverkan som en sådan anmälan innehar – ska företaget med den rättmätiga ägaren och styrelsen i så fall hålla en ny stämma och där återigen välja den redan registrerade styrelsen på nytt och avanmäla den anmälda men inte registrerade styrelsen? För att bryta den rättsverkan som uppstått behöver sedan de nya stämmobesluten anmälas till Bolagsverket (eftersom anmälan har verkan från det att anmälan kommer in). De företag som råkar ut för detta känner för det första ofta inte till reglerna om verkan och för det andra anser de då att denna ordning är helt orimlig. Bolagsverket delar den uppfattningen. Även för Bolagsverket och andra myndigheter, domstolar och näringslivet leder de nuvarande bestämmelserna till stora tillämpningsproblem. Inte minst i de ärenden där Bolagsverket och andra myndigheter och domstolar ska skicka vanlig delgivning ställer bestämmelsen till med problem när det finns avskrivna anmälningar på ett företag. I de fallen skickar Bolagsverket vanlig delgivning till företrädare i både avskrivna ärenden och till de som finns antecknade i registret. Det kan i dessa fall dessutom vara svårt att avgöra vem som ska anses ha rätt att ta emot delgivning och underteckna delgivningskvittot. Delgivningsmomenten blir både kostsamma och administrativt betungande när verket (och andra myndigheter och domstolar) inte kan förlita sig på registrerade uppgifter.

⁹ Se NJA 2015 s 466 som bl.a. behandlar frågan om vilken styrelse som är berättigad att omhänderta förvaltningen av bolagets angelägenheter när det finns en anmäld styrelse och en registrerad styrelse.

Det finns för övrigt inte, såvitt Bolagsverket känner till, något annat land i EU som har motsvarande bestämmelser.

Övriga kommentarer

I den danska lagstiftningen som det hänvisas till ovan, dvs. Consolidating Act on Public Limited Liability Companies and Private Limited Liability Companies (the Companies Act), finns bestämmelser som ger det danska företagsregistret *Erhvervsstyrelsen* ett tillsynsansvar, se Part 2, bestämmelserna 23a (1) – 23f. Det tycks innebära att Erhvervsstyrelsen har tillsyn över att uppgifterna i registret över aktiebolag är förenliga med lag och författning. Rollen som tillsynsmyndighet ger Erhvervsstyrelsen rätt att bl.a. genomföra stickprovskontroller, göra efterföljande riskbaserade kontroller av gjorda registreringar och givetvis också genomföra kontroller av anmälningar. Ett sådant tillsynsansvar skulle möjligen vara ett alternativ även för Bolagsverkets del på så sätt att Bolagsverket då skulle få en roll som tillsynsmyndighet över sina register likt den danska modellen. Att ge Bolagsverket en sådan tillsynsroll skulle kunna ge Bolagsverket ytterligare möjlighet att utföra fler kontroller både i anmälningar och i redan gjorda registreringar. Rollen som tillsynsmyndighet skulle kunna framgå av Bolagsverkets instruktion men skulle då även behöva lagregleras i associationsrättslig författning.

Det har redan nämnts men Bolagsverket vill åter betona vikten av att verket får tydligt stöd för att bedriva analys- och urvalsverksamhet. För att det arbetet ska bli bra och effektivt behöver det byggas automatiserade system åtminstone med vissa myndigheter. Bolagsverket behöver ha möjlighet att maskinellt hämta in uppgifter från dem och det kan ske "case-by-case". Bolagsverket ska ha möjlighet att i sin handläggning och i sina kontroller använda all information som verket har och får till sig för att kunna avgöra och fatta beslut i ärenden. Informationen ska kunna bearbetas maskinellt och ska bygga på systematik.

8 Företagskapningar

Utredningens förslag att det straffrättsliga skyddet mot företagskapningar bör stärkas är ett viktigt förslag, inte minst vad gäller att det sänder viktiga signaler att samhället tar dessa frågor på stort allvar.

10 Om tvångslikvidation vid kritisk kapitalbrist m.m.

10.5 Utredningens överväganden

Bolagsverket anser att utredningens förslag är bra.

Förslaget utgör en regellättnad särskilt för de små- och medelstora aktiebolagen eftersom de inte längre ska behöva upprätta kontrollbalansräkning och kalla till stämma i viss ordning. Den slutsats utredningen drar är rimlig, dvs. att dagens långtgående bestämmelser inte längre kan anses försvarliga med anledning av att aktiekapitalet för privata aktiebolag kan vara endast 25 000 kronor. Bolagsverket instämmer vidare med utredningen att förslaget inte torde ha någon egentlig negativ inverkan på borgenärerna. Som utredningen anger kan borgenärsskyddet rentav förstärkas genom att fokus flyttas från insufficiens till solvens och likviditet och att vikt läggs vid att tydliggöra styrelsens ansvar genom att den är skyldig att fortlöpande bevaka bolagets ekonomiska ställning.

Bolagsverket instämmer vidare med utredningen att det inte bör införas någon skyldighet för styrelsen att anmäla en viss uppkommen ekonomisk situation för registrering. Det bör, menar Bolagsverket, vara tillräckligt att styrelsens ansvar klagörs på det sätt som utredningen har föreslagit.

11 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

11.2 Övriga författningsförslag

Bolagsverket anser att associationsrättsliga bestämmelser som påverkar Bolagsverkets kontrollerande roll bör träda ikraft absolut senast den 1 januari 2025, gärna senast den 1 juli 2024. Ikraftträdandetidpunkten för ändringar i Bolagsverkets instruktion (förordning (2007:1110) med instruktion för Bolagsverket) bör träda ikraft senast den 1 april 2024 bedömer Bolagsverket det.

12 Konsekvenser

12.3 Återinförande av revisionsplikten för små aktiebolag

Konsekvenser för det allmänna

Bolagsverket

Ett återinförande av revisionsplikten skulle få stora konsekvenser för Bolagsverket. Det skulle kräva utvecklings-, informations- och handläggningsåtgärder. Det är kostnader som inte kan tas inom befintliga ramar utan måste i så fall finansieras särskilt. Bolagsverket lämnar inte i det här remissvaret någon kostnadsberäkning i den delen eftersom det i nuläget inte finns något förslag om återinförande av revisionsplikten. Om ett sådant förslag lämnas senare utgår Bolagsverket från att verket ges tillfälle att yttra sig över det mer i detalj.

12.5 Förslaget om att ekonomiska föreningar ska ge in årsredovisning till Bolagsverket och förslaget om införande av förseningsavgifter

Förslaget i utredningen att fler associationsformer än aktiebolag ska skicka in sina årsredovisningshandlingar och, i förekommande fall revisionsberättelse, till Bolagsverket kommer att föranleda utvecklings-, informations- och handläggningskostnader. Även förslaget att för sent inskickade räkenskapshandlingar för fler associationsformer kan föranleda förseningsavgift kommer att föranleda utvecklings- och informationskostnader. Dessa kostnader kan inte tas inom befintliga ramar utan måste finansieras särskilt.

Vad gäller frågan om kostnader för hantering av förseningsavgifter för andra associationsformer än aktiebolag och när systemet är i drift bör, menar Bolagsverket, en liknande kostnadstäckning ske som för aktiebolagen. Av prop. 1994/95:67 s. 39 ff. framgår att aktiebolag som inte lämnat in sin årsredovisning i tid ska avgifterna betalas till registreringsmyndigheten. Registreringsmyndigheten åläggs, efter kostnaderna för det arbete som registreringsmyndigheten lägger ner på hanteringen av förseningsavgifterna, att leverera överskottet till en inkomsttitel på statsbudgeten. Registreringsmyndigheten måste därvid särredovisa både avgifter och kostnader som hänger samman med ärenden om försenade årsredovisningar. Det framgår även av

regleringsbrev¹⁰ att Bolagsverket får disponera ett belopp motsvarande utgifterna för att finansiera dels administrationen av dessa avgifter, dels den informationsverksamhet myndigheten bedriver för att uppmärksamma aktiebolagen på reglerna för inlämnande av årsredovisningar. Bolagsverket förutsätter att verket, på motsvarande sätt, kommer att få disponera belopp motsvarande utgifterna för hanteringen av förseningsavgifter för ekonomiska föreningar och handelsbolag och att det kommer att framgå tydligt av såväl förarbetena till lagstiftningen som av de kommande regleringsbrev.

12.6 Förslagen som gäller Bolagsverkets kontrollerande roll

När det gäller lämnade förslag i utredningen vad gäller Bolagsverkets kontrollerande roll behöver verket utarbeta ett mer avancerat analyssystem för att ha möjligheter att på riktigt bidra med att upptäcka, förhindra och förebygga att företagen används som brottsverktyg. Som Bolagsverket har framfört ovan anser verket det nödvändigt att det tas fram en särskild lag som ger verket stöd för att genomföra nödvändiga analyser och urval. Med ett sådant stöd kan Bolagsverket utveckla ett bra analys- och urvalssystem. För det krävs stora utvecklingsinsatser. De kostnaderna kan inte heller tas inom befintliga ramar utan måste finansieras särskilt.

Förslaget innebär också ett mer tydligt kontrolluppdrag för Bolagsverket. Den datadelning och den analys- och urvalsverksamhet som måste ske, utifrån det lagstöd för detta som Bolagsverket anser behövs, kommer sannolikt medföra dels ett utökad krav på datakapacitet och dels krav på både annan och utökad kompetens hos Bolagsverkets personal. Handläggningen av registreringsärenden kommer dessutom att innebära fördjupade kontroller som i sig ställer högre krav på andra typer av förmågor och kompetens hos handläggarna, för att kunna identifiera och analysera brottsliga, oseriösa eller oriktiga ärenden. Det i sin tur kommer att ta mycket mer tid i anspråk. Bolagsverket bedömer inte att kostnaden för detta kan hanteras inom ramen för den avgiftsfinansierade verksamheten.

Övriga kommentarer

För de författningsförslag som Bolagsverket lyfter fram i detta remissvar anser Bolagsverket att det är av största vikt att en eller flera ytterligare utredningar tillsätts för att utreda dessa, och där komma med författningsförslag. När det exempelvis gäller frågan om att införa en särskild lag för att ge Bolagsverket stöd för att utföra ett omfattande analys- och urvalsarbete önskar Bolagsverket att saken dessutom snabbtreds i en sådan ny tillsatt utredning. Även frågan om ändring av tidpunkt för verkan av ändringar i styrelsens sammansättning är en mycket viktig fråga, menar Bolagsverket, och bör också tas om hand snarast i en särskild utredning.

Därutöver vill Bolagsverket även nämna Postfinansieringsutredningen och det tilläggsdirektiv som den fått om att bl.a. utreda om juridiska personer ska vara skyldiga att ansluta sig till en digital brevlåda för att kunna ta emot säkra elektroniska försändelser från myndigheter, se dir. 2023:7. Digital brevlåda borde skapa bättre förutsättningar för att Bolagsverket ska kunna nå sina kunder på ett mer betryggande sätt. Det i sin tur borde öka möjligheten för företag att reagera om de utsätts för t.ex. företagskapning.

¹⁰ Se t.ex. Regleringsbrev för budgetåret 2023 avseende Bolagsverket, N2022/02409, N2022/02446(delvis), N2022/00535 m.fl. (s. 5)

Det är för övrigt av stor vikt att frågan om obligatorisk digital ingivning utökas till att omfatta mer än bara ingivning av årsredovisning för aktiebolag. Obligatorisk digital ingivning till Bolagsverket skulle t.ex. med fördel kunna införas för nybildning av aktiebolag, handelsbolag, enskilda näringsidkare, ekonomiska föreningar, företrädarändringar och årsredovisningar för andra än aktiebolag. Krav på digital ingivning ökar säkerheten och riktigheten jämfört med dagens möjlighet att lämna in ärenden på papper. Genom digital ingivning ställs krav på identifiering med e-id, och bättre kontroller kan läggas in i ett sådant maskinellt system. Eftersom både EU och den offentliga förvaltningen arbetar utifrån devisen *Digitalt först* menar Bolagsverket att även en sådan översyn måste ske så snart som möjligt.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Inga Otmalm. I den slutliga handläggningen har också t.f. rättschefen Joakim Blomqvist och avdelningschefen för företagsavdelningen Therese Frennberg deltagit. Föredragande har varit verksjuristerna Elisabeth Lagerqvist och Lena Göransson Norrsjö.

Inga Otmalm

Elisabeth Lagerqvist

Lena Göransson Norrsjö